

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni și taxe de abonament se sîmit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

In fața alegerilor congresuale.

Consistorul metropolitan a dispus să se țină alegerile congresuale pe periodul 1914—1917, întrelăsate la timpul său din considerațiile războiului, cari dificultau ținerea alegerilor. Alegerile poate se amânau până după terminarea războiului, dacă nu intervenia fatala pierdere a arhiepiscopului și metropolitului de pie memorie Ioan Meșianu, din care urmează obligamentul categoric a legii de a convoca în termen de 3 luni de zile congresul electoral pentru îndeplinirea scaunului metropolitan.

În temeiul acestei dispoziții consistoarele eparhiale au dispus să se facă alegerile deputaților congresuali. În Nrul trecut a »Bis. și Școlai« am publicat circularul emis pentru districtul consistorului arădan.

Situația este extrem de grea, căci grosul alegătorilor este pe câmpul de războiu și alegerile au să se facă numai cu infirmii și bătrânii puțini rămași acasă, chiar acum când nu e vorba numai de constituirea unui congres ordinar, chemat a rezolvă agendele curente ale metropoliei, ci de alegerea noului metropolit. Prin alegerile aceste sunt date cele mai largi cadre constituționale, obștea credincioșilor să-și dea indirect votul pe noul metropolit și dela acest vot fatalmente lipsește majoritatea covârșitoare a celor chemați. Aceste momente constituie elementele datoriei îndoite a celor rămași pentru îndeplinirea actului de alegeri congresuale, se suplinească cu demnitate pe cei duși pe câmpul de războiu și actul alegerilor se fie actul conștiinței curate neprihănite de inființele vremilor turbulente, un act al demnității bisericii noastre. Amuțescă dar toată patima în fața acestui act istoric ca să iasă biruitor glasul conștiinței obștești a bisericii vii. In hoc signo vinces.

Noul metropolit trebuie se facă față situației mari ce se crează prin războiu. Să ne închipuim toate mizeriile câte le poate crea ororile războiului: căminuri, familii, instituțiuni culturale, existențe materiale, suflete risipite sub ruinele nudului pământ devastat de sabia și focul războiului. Tot ce avem dela om până la dobitoc și glia pământului, tot, tot, poartă urmele risipei

și deschide golul mare, imensul gol, ce trebuie îndeplinit după războiu cu curățenia vieții, cu înțelepciune înaltă și cu voință de fier. În acest trias al caracterului pastoral este sintetizat tipul unui metropolit chemat să restaureze o biserică și un neam. Aici, la acest ideal trebuie să fie înălțate sufletele alegătorilor chemați a da toiagul păstoririi sufletești în mâna celui ales. Îndeosebi preoțimea crescută în acest ideal trebuie să renouiască tradițiile marilor ierarhi în fața actului alegerii de metropolit.

Am văzut ce a făcut autoritatea morală, intelectuală și voința de fier a marelui metropolit Andreiu bār. de Șaguna, după sguduirile evenimentelor dela mijlocul secolului trecut, când a restaurat metropolia ortodoxă română pe bazele ei canonice. Sub sguduire incomparabil mai mari ni-s'a dat acum nouă prilejul, să alegem pe restauratorul de mîne a bisericii vii sângerată în acest groaznic războiu. Provedința ne-a dat pentru acele vremuri pe Șaguna, să ne rugăm lui D-zeu, ca aceea provedință să nu ne părăsească nici acum, ci să ne dea pe bărbatul cel vrednic de a umblă pe urmele lui Șaguna. Rugăciunea aceasta ne va deschide cunoștința glasului îndrumător al părintelui luminilor, de unde vine lumina adevărului și dreptății.

Lipsească din acest act epohal al bisericii noastre nașionale fanfarele ademenirilor, și să luăm duh înțelegător din strunele rugăciunilor, căci acum mai mult decât ori și când nu alegem numai pe marele dignitar al scaunului metropolitan, ci pe marele preot al altarului jertfei pentru biserică și neam.

† Regina Elisabeta a României.

S'a frânt inima reginei poete, Carmen Sylva, a cărei palpații a fost zefirul spiritului înălțat din curtea regală română. Nici odată o femeie nu s'a înălțat la o mai înaltă treaptă a stimei universale, ce a umplut cele patru regiuni ale lumii.

Nu prin coroana regală a ajuns la aceasta treaptă, ci prin coroana virtuților femeiești și a înaltei inteligențe, ce a ridicat-o în panteonul poezilor nemuritori, deschis numai sufletelor distinse.

Spiritul ei ca un inger pázitor a veghiat asupra adoratului ei soț, marele rege Carol, și asupra țării ei iubite. Și s'a stins la mormântul neuitatului ei soț, cu cuvintele: acum merg la Carolul meu.

Spiritul ei artistic a rămas în familia domniitoare ca un foc vestalin, la care se inspiră acum nepoții și se vor transpira strănepoții. Regina Maria și fca ei princesa Maria, pe urmele marelor mătuse, sunt forțe artistice în țară și cu inima lor nobilă umplu văzduhul de faptele lor samaritanane. În acest cuib familiar să cresc fiitorii eroi și fiitoarele mame a neamului românesc.

O deplânge pe decedata regină, țara ei, o deplânge întreagă lumea civilizată și o deplânge familia regală care a crescut sub inspirațiile ei.

Va fi înmormântată, în locul pe care împreună și-l'a pregătit cu regele până când eră încă în viață, în legendara curte de Argeș, ca figuri legendare a întemeierii regatului român. În veci fie pomenirea lor.

La mormântul unui glotaș.*)

„Dumnezeu scutește pe cei străini, ocrotește orfanii și văduvele“.

Psalm 146 v. 9.

În timpul acesta de jertfe și dureri nepilduite, când cei mai mulți bărbați în floarea vieții au fost smulși dela îndeletnicirile lor pacinice, îndepărtați dela vetrele lor familiare și prinși în hora de moarte a cumplitului războiu de acum, atât cei înstrăinați dela casele lor, cât și cei rămași acasă în jale și suferință simt, că există un singur *scut ocrotitor* pentru toți, scutul lui Dumnezeu, al căruia este pământul și lumea întreagă, cu toate cele văzute și nevăzute.

Ceice au acest simț de încredere nestrămutată în voința, puterea și ocrotirea cea neadormită a Tatălui ceresc, pot să îndeplinească cu statornicie și cu virtute datorințele lor, ori unde ar fi puși și oricât de străini sau părăsiți s'ar simți la postul, ce li-s'a încredințat. Credința puternică în Dumnezeu îi ocrotește până la cea din urmă răsufare, le întărește inima și voința, le susține brațul încordat spre muncă sau înarmat spre luptă.

*) Cuvântare funebrală rostită de Dr. Ioan Lupăș la înmormântarea glotașului Hermann Landesmann, la 11 ianuarie 1916, în Săliște.

Cu brațul înarmat, cu inima credincioasă s'a stâns cea din urmă clipire de viață a acestui glotaș necunoscut — străin pe plaiurile noastre — care fiind trimis din depărtări foarte mari până aici, la paza granițelor, și-a îndeplinit cu sfințenie datoria de ostaș până în ceasul, când vijeliile și *gerul* iernii l-au încremenit ca pe un stan de piatră pe coastele muntelui „*Frumoasa*“...

De lângă stânca nesimțitoare, la care cercând să caute adăpost și-a aflat obștescul sfârșit, l-au adus tovarășii lui de arme aici în comuna noastră, iar preoții sfintei noastre biserici au fost invitați din partea comandurii să-l înmormânteze după rânduiala, cu care se așează la odihna de veci rămășițele trupești ale tuturor creștinilor noștri de aici.

Este un bun obicei și o însemnată *datorie* duhovnicească a spune câteva cuvinte de prețuire dreaptă asupra însușirilor și vredniciei fiecărui muritor la plecarea lui din această vale a plângerilor. Dar ce vom spune despre acest glotaș necunoscut? Cercetări făcute anume n'au putut dovedi nici de ce religie a fost, nici cărei biserici s'a închinat el în cursul vieții sale pământești.

Dar noi, preoții și credincioșii din această comună știind, că învățătura sfintei noastre biserici ne îndeamnă cu glas poruncitor, să îndeplinim — de câte ori avem prilej — fapte de *milostenie creștinească*, hrănind pe cel flămând și însetat, îmbrăcând pe cel gol, cercetând pe cel bolnav, *primind pe cel străin*, mijlocind pentru cei din închisori și *înmormântând pe cei morți*: ne-am simțit datori să primim pe acest străin în cimitirul sfintei noastre biserici din Gruiu și să-i dăm cinstea cea mai de pe urmă, însoțindu-l la mormânt ca pe un erou, care și-a jertfit viața întru îndeplinirea datoriei ostășești!

Cea mai mare jertfă, pe care o poate aduce cineva pentru slujba și chemarea sa, este *jertfa vieții*. Să ne gândim, câți eroi dintre fiii poporului nostru aduc în timpul de față asemenea jertfe, luptând și căzând pe câmpul de slavă, îndeplinind cu sfințenie datorințele lor de soldați credincioși, apărând glia strămoșilor și rugând pe Dumnezeu, să nu întârzie a se milostivi spre neamul și țara, pentru cari își jertfesc ei viața...

Spre Dumnezeu milostivirii se va fi îndreptat și gândul acestui glotaș, — încremenit cu pușca în mână pe o muche de munte, — când a simțit, că înghețul morții începe să-l pătrună în toate mădularele trupului, până la os și până la inimă și până la creier...

Pricepătorii spun, că ceice se stâng din viață cu acest fel de moarte, au vedenii frumoase în preajma ațipirii lor de veci. Dacă e adevărat, de sigur glotașul Hermann Landesmann — așa îl chemă în viață — când nu-și mai putea mișcă

nici măcar degetul să tragă cocoșul puștii, se va fi simțit dintr'odată împresurat de binefăcătoarea căldură a căminului familiar, va fi avut vedenia că se află lângă dorita sa soție și lângă copilașii săi iubiți, cari în vestitul, dar atât de îndepărtatul oraș german al *Nürnberg*-ului vor plânge acum cu amar moartea înainte de vreme a soțului și tatălui lor, coborât în mormânt la vârsta de 42 ani...

Înainte de a se închide pentru vecie de-a supra lui pământul, de pe aceste îndepărtate plaiuri trimite văduvei sale îndurerate, drept mângâiere, cuvântul Scripturii: »Eu merg în calea lumii, iară tu întărește-te și fii bărbată, păzește căile Domnului și legile și poruncile și judecățile lui și mărturiile lui, precum este scris în legea lui Moisi, ca să fii fericită în toate, câte vei lucra, și ori unde te vei întoarce.*)

Iar pe orfanii săi, incredințându-i scutului ocrotitor al Domnului, precum și îngrijirii iubitoare a maicei lor și deaproapelui milostiv, îi îndeamnă cu glas, ce vine din altă lume, să nu uite niciodată, că frica lui Dumnezeu este și va rămâne temeiul înțelepciunii, iar când vor fi mari se înțeleagă chiar din jertfa tatălui lor, că cel mai înalt scop al vieții în lumea aceasta este îndeplinirea datoriei, între orice împrejurări!

Un cuvânt de rămas bun mai are de spus și superiorilor și camarazilor săi de arme, cari l-au însoțit în cele din urmă zile ale vieții lui pe aceste plaiuri grele, stâncoase, încremenite de ger și bântuite de viforul iernii. Tuturor le doarește tărie, să poată purta toate greutatețile acestor zile înviforate și sănătate deplină, ca să poată revedea cu bine familiile lor! Iar acestei comune creștinești îi mulțamește, că s'a milostivit a primi trupul lui înghețat, spre vecinică odihnă, în pământul său și că n'a pregetat a înălța glas de rugăciune către tronul Tatălui ceresc, ca sufletul lui, descătușat acum de durerile țărâniei, să-l odihnească în laturea dreptilor, totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Augmentarea fondului preoțesc.

Artistă de pe scenă fără ropotul aplauzelor ar fi cea mai nefericită ființă; fără glasuri de aprobare un modest manuator al condeiului ar perde curajul pentru o luptă determinată de binele obștească. Cum părintele Nicolae Crișmariu are o reputație bine stabilită în cercurile noastre bisericesti și în literatura noastră bisericască-didactică, cuvântul sântiei sale cade cu greutate în cumpănă și dă orientare preoției noastre, carea la rândul său are toată recunoștința pentru o viață pastorală ireproșabilă și pentru zelul acompaniat de plin progres al unui îndrumător, ajuns la aceasta

situație de demnitate personală exclusiv numai prin o diligență de fier și solitudine pentru cariera îmbrățoșată. Negreșit dară, sunt încurajatoare pentru mine aprecierile Sântiei sale în chestia augmentării fondului nostru preoțesc, publicate în numărul ultim al acestui ziar, pentru realizarea unei dorinți, carea nu e numai a mea, ci — o spun cu toată convingerea — a preoției întregi.

Să scoatem învățături din acest îngrozitor războiu, în care e încăerată aproape toată lumea. Întreg aparatul statului în alte direcțiuni stagnează, suspendate sunt sentințele tribunalelor în materie de procese ordinare, la dosar au trecut procesele disciplinare și toată atenția e îndreptată spre trupele combatante de pe fronturi, cari înconjurate sunt de toată dragostea noastră, oferindu-le tot avutul nostru Amenințate acum acestea de insuficientă, întreg aparatul administrației e pus în mișcare, cu risicul de a neglija totul, numai ostașii noștri să nu sufere scădere. E chestie de existență pentru stat tăria formidabilă a armatei, pentru că de când e lumea, *nici o armată flămândă n'a putut repurtă victorii.*

Atâtea prestațiuni se așteaptă dela preoție, și cu toate acestea nime nu vrea să recunoască importanța acestui factor bisericesc-cultural, nime nu vrea să creșteze pe acești eroi fără nume, cari trăiesc și mor neapreciați și nerăsplățiți. Cum însă armata în luptă cu dușmanul îndoite retribuții are, pentru că altcum — bine dovedit din istorie — însuflețirea emirosibilă, întocmai așa jignită aflăm la preoția noastră însuflețirea pentru misiune atunci, când aceasta nici cele mai elementare necesități nu le poate asigura. Zadar nic vor veni unii și alții provocând la vocațiune, căci aceea nu e sinonimă cu cerșitoria. *Din contră, apreciind prestațiunile preoției angajată în rolul de îndrumător al poporului nostru, preocupăția tuturor oamenilor de bine ar fi înălțarea acestei preoții la o situație materială independentă, ca să se poată dedica exclusiv numai și numai unei vieți intelectuale, din care izvoresc cunoștințele cari fecunde vor udă agrul atât de puțin cultivat.*

Pentruce trebuie aceasta tot mereu accentuată, pentruce nu vreau oamenii noștri de cădere să o înțeleagă?! E păcatul neamului: invidia și răutatea nici veacurile n'au putut-o șterge din inimile noastre. Culpă noastră: noi suntem centrul tuturor atacurilor în discuțiile private, în manifestațiile sărbătorești, ori, dacă vreți, în biserici chiar slujind la altar.

Nu ne rămâne alta, decât să avem toată iubirea unii pentru alții, susținând interesele noastre cari nu diferă, dar mai sus să ținem stindardul solidarității ca simbol al puterii noastre. O idee pusă pe un plan bine precizat, cum cred eu, că e pusă chestia augmentării fondului preoțesc, nu trebuie îndreptată pe căi lăaturalnice, pentru că tocmai separatismul acesta ocult poate fi fatal pentru succesul așteptat. Pentruce să nu discutăm chestia între mireni?! C. nsentimentul și aprobarea lor ar da tăria dreptății noastre! Ideea conferințelor preoțești în aceasta materie seamănă cu ideea mai multor orfeline. Va să zică anihilarea rezultatelor dorite de noi toți. Rămân pe lângă convingerea, că discuțiile asupra augmentării fondului preoțesc trebuie să urmeze înaintea areopagului publicității.

Iancu Ștefănuț
preot.

*) I. Imp. c. II. v. 2—3.

Cuvântare

ținută intru amintirea binefăcătorilor **Ioan și Maria Trandafil.**

Iubiți creștini!

Domnul nostru Isus Hristos cu o ocaziune adresează ascultătorilor săi următoarele preatnțelepte cuvinte:

Nu vă adunați comori pe pământ, unde molii și rugina le strică, și unde furii le sapă și le fură. Ci vă adunați comoară în ceriuri unde nici molii nici rugina nu le strică și unde furii nu le sapă nici le fură. Căci unde este comoara voastră acolo va fi și inima voastră.

Căți dintre pământeni nu se străduesc din răsuputeri, făcând cercetări și studii, că doară vor putea să prindă înțelepciunea și iată-o aceasta iubiții mei creștini în cuprinsul sf. evanghelii accesibilă ori și cui. Ce adevăr mare se ascunde în aceste cuvinte D-zeești și totuși noi oamenii păcătoși ce puțin le băgăm în seamă. Ce vă mirați deci, că viața noastră este plină de nefericiri, pentru că creșterea și a celor bătrâni și a celor tineri nu este întocmită după adevăr, ci după himere înșelătoare. De micuți suntem dedați să privim materialismul ca cel mai îndreptățit principiu din viață, din cea mai fragedă tinerețe ne învățăm să ne adunăm cât mai multe comori pe pământ. Aproape nimeni dintre noi nu e mulțumit numai cu atâta cât e de lipsă pentru susținerea proprie și cea a familiei, ci mai fiește-care ar dori bogății nemăsurate.

Și dacă ne-am trudi să agonisim averi pe pământ pe cale cinstită, păcatele noastre ar fi mai puține, dară durere de multe ori pentru o bucată de materie trecătoare, nu ne dăm în laturi nici dela minciună, nici dela înșelăciune. Și urmarea care este, atunci când credem, că am dobândit lumea, vine moartea cea fără de veste și în mormânt ne sălășluiește. Bogățiile ori cât ar fi ele de mari și strălucite, rămân aici pe pământ și numai sufletul sărman și pătat de toate nedreptățile merge înaintea tronului D-zeesc la judecata cea înfricoșată. Dară lăcomia fără saț iubiții mei, nu numai că grăbește moartea omului și o face îngrozitoare, ci amărăște și viața cea până la moarte. Unde numai lăcomia oarbă stăpânește în casă acolo e vecinic gâlceavă, sfadă, neliniște, frică, dară ce e mai înspăimântător de acolo fuge ingerul Domnului, de acolo pierе credința în D-zeu și în sfânta biserică, ajungând locuitorii casei acesteia să se preamărească pe sine și chipurile cioplite, ca păgânii cei de odinioară. Acolo unde banul e zeul atotstăpânitor, parecă a trecut un uragan turbat, care a smuls cu rădăcini cu tot ori ce sentiment de milă și de iubire. Acolo bogatul va zice: Podul meu e plin de bucate, pivnița mea e plină de beuturi alese, buzunarul meu plin cu bani, deci ce lipsă mai am eu de ajutorul lui D-zeu?! Oh bogatele nebun! cugetă-te bine, că dacă bunul D-zeu se va supăra și va trimite ori o secetă ori o umezeală prea mare peste ogoarele tale și ale altora ca și tine, ele vor rămâne sterile și tu vei muri de foame împreună cu soții tăi îngâmfați.

Iară săracul va grăi. Dacă nu voi munci cu brațele mele din greu, ceriul nu-mi va da mie nimic. Oh săracule ție îți stă mai rău necredința. Gândește bine că bunul D-zeu este acela, care dă vânjosie brațelor tale, ca să-ți poți câștiga pâinea cea de toate zilele. Adu-ți aminte, că dacă bunul D-zeu nu ți-ar stă într ajutor, tu ai peri de răutatea oamenilor.

Judecați bine bogăților și săracilor! Voi nu sunteți stăpâni pe pământ, ci slugi. Stăpânul este bunul D-zeu. Și precum tu gazdă, când sluga ta nu mai are purtare bună, îl alungi afară din averea ta, așa face și D-zeu cu tine, măcar să ai oricâtă putere și mărire pe pământ atunci când s'a umplut măsura răutăților tale te poștește afară din orice tihnă și fericire și mai la urmă te isgonește din lumea aceasta. Deschideți-vă ochii și vedeți! că nu acolo este fericirea și tihna pe pământ unde sunt bani și bogății, ci unde se află darul lui D-zeu. Frumsețile pădurii și ale câmpului sunt moarte și triste până când nu se ivește peste ele soarele, așa e și inima omului sarbădă și nefericită, până când nu o înviează și nu o înflorește darul lui D-zeu. Ce folos ai tu omule că clădești palate, care se hulesc așa de ușor.

Să ne însemnăm bine iubiții mei credincioși, că fără inimă curată plină de iubire către D-zeu și sf. biserică, averile și banii noștri nu ne pot hărăzi fericirea aici pe pământ, dară și mai puțin dincolo de mormânt, în viața cea de veci. Nu vă adunați comori pe pământ, cari sunt pline de amăgiri și sunt trecătoare, ci vă trudiți toată viața voastră să vă adunați comori netrecătoare în ceriuri. Siliți-vă ca din zi în zi tot mai mult să vă scăpați din cătușele patimilor și ale dorințelor deșerte.

Chiar astăzi voiesc să vă pun înainte un model de viață frumoasă și creștină, vrednică de imitat.

În sudul țării noastre, în orașul Neoplanta a trăit înainte cu vre-o 4—5 decenii, niște oameni cu frica lui D-zeu și cu mare credință în sf. biserică, cu numele Ioan Trandafil și soția sa Maria Trandafil. Fiindcă bărbatul acesta și femeea sa au dus o viață curată și creștinească, bunul D-zeu le-a ajutat să-și agonisească o avere foarte frumoasă de aproape 800 de jughere. După ce au petrecut la groapă aceste suflete nobile pe cei doi copii cu cari i-a dăruit D-zeu și au simțit că se apropie tot mai mult bătrânețele nesigure și-au testat partea covârșitoare a averii lor pentru scopuri de binefacere. Biserica noastră a primit ca dar jumătate din averea amintită mai sus, ale cărei camete fac anual 20.000, din cari bani se împart ajutoare studenților sărmani sărguincioși și cu bună purtare.

Iată iubiții mei niște oameni, cari și-au adunat prin fapte nobile comoară netrecătoare în ceriuri și pe cari averea pe pământ nu i-a făcut răi și închipuiți, ci drepti și cu frica lui D-zeu. Biserica noastră le va păstra amintirea cu drag și nu va încetă să se roage pentru odihna sufletelor lor. Astăzi nu este biserică de legea noastră unde să nu se pomenească numele lor cu recunoștință și ce e mai însemnat să nu se ridice rugăciuni ferbinți pentru așezarea lor în corturile dreptilor.

Ce fericit ar fi neamul nostru, dacă fapta lui Ioan și Maria Trandafil ar afla căți mai mulți imitatori. Căți copii sărmani și cu bună minte ar scăpa din ghiarele sărăciei și s'ar putea cultiva spre progresul și fericirea neamului. Urmați-le nobililor donatori după puteri iubiții mei credincioși și nu vedeți în viața aceasta numai hainele scumpe, desmerdările și petrecerile, ci și pe bolnavi, pe săraci și pe nefericiți de tot soiul din viața aceasta. Întoarceți-vă mila și iubirea voastră către ei pentru că bunul D-zeu vă va răsplăti din belșug și în viața aceasta și cealaltă. Nu vă mulțumiți cu aceea să vă ridicați morminte și cruci frumoase, pe cari le vor distruge cu vremea până la pământ ploile, vânturile și zăpezile, ci faceți fapte frumoase, pe cari nu le

poate roade dintele vremii și cari vor avea răsunet vecinic și aici pe pământ și dincolo de mormânt în ceriuri. Nu întârziati să vă adunați comori în ceriuri, pentru că clipa morții e nesigură și judecata lui Hristos este infrișată, acum și pururea și în veci vecilor Amin.

X.

Stârpirea insectelor stricăcioase.

Conform orânduelilor din art. de lege 12 din 1894 despre agricultură și despre poliția de câmp, aducem spre știre tuturor și spre înțocmai urmare, că fie-care proprietar de pământ este îndatorat:

1. Să curățe înainte de a da pomii în muguri, dar cel mai târziu până la sfârșitul lui martie, de omidele stricăcioase, adică de cuibarele lor și de ouăle de fluturi, toți pomii și tufișele din intravilane, din vii, din grădinile de pomi și de verdețuri (zarzavaturi). Omidele, cuibarele și ouăle de fluturi, adunate au să se ardă și să se nimicească în mod potrivit; tot astfel se va urmări și cu omidele stricăcioase, cari se vor ivi mai târziu și cu gândacii de maiu, cari se ivesc în masse.

2. Să bage de seamă mereu-mereu la merii și altoii din grădini, din vii, din câmp și livezi și dacă află pe scoarța trunchiului, sau pe ramuri, scame albe lănoase, mai mari sau mai mici, va să zică astfel de semne, cari arată, că pe pom se găsește așa zisul *păduche de sânge*, despre acest lucru să înștiințeze fără zăbavă magistratul, adică pe mai marii poliției de câmp, ca să se poată lua îndată măsurile de stârpire.

3. Să stârpească toate cuibarele de vespă, ce le va găsi pe teritoriul său.

4. Să facă îndată arătare, dacă pe teritoriul orașului s'au ivit: musca columbace, gândacul de răsaduri, lăcusta marocană sau italiană, vermele de grâu, muștele de Hessa, rocoina și altele.

Ducerea la îndeplinire a acestor orândueți se controlează cu cea mai mare rigoare (stricteță) și băgându-se de seamă, că ele au fost nesocotite, *stârpirea acestor insecte se va face din oficiu pe cheltuiala proprietarilor cari vor mai fi și pedepsiți, în înțelesul §-lui 95, lit. k. al legii amintite, cu sume de bani până la 100 cor. sau cu închisoare corăspunzătoare.*

În înțelesul orânduelilor vicecomitelui din 28 dec. 1916, Nr. 11711/906, proprietarii de pământ se îndatorează să stârpească fără amânare, dar cel mai târziu până la mijlocul lui martie, omidele, și aceasta și pentru cuvântul, că după părerea celor pricepuți omidele fac stricăciune încă de pe la sfârșitul lui martie pomilor, și această stricăciune se răspândește atât de repede, încât numai cu îndepărtarea cuibarelor rămase pe pom nu se ajunge ținta dorită.

Punem la inima tuturor proprietarilor nostri de pretutindenea aceste orândueți.

Sibiu, 23 februarie 1916.

Comitetul central al Reuniunii rom. agricole sibiene.

Pant. Lucuța
prezident

Victor Tordășianu
secretar.

Tifosul exantematic la alcoolici.

Revista Medizinische Klinih publică un studiu al doctorului Schürer von Waldhaim despre „Tratamentul tifosului exantematic“.

Doctorul Schürer întrebuintează pentru combaterea boalei mai ales comprese cu aburi, interupte nu-

mai din când în când fricțiuni reci La pancineți cu organele de altfel sănătoase s'au obținut astfel numai rezultate fericite. Experiența însă a arătat că la bolnavii cu organele vitale vătămate prin toxice alimentare prognosa e cu atât mai puțin favorabilă cu cât vătămarea toxică e mai înaltă.

Doctorul Schürer scrie despre observațiile făcute asupra alcoolicii:

„Doi din bolnavi au murit. Erau bucătari, bețiv-nărăviți. Ei s'au îmbolnăvit la 17 Februarie și unul a murit pe neașteptate la 23 Februarie, iar celălalt cu toată osteneala mea, la 2 Martie. Mersul boalei la acesta din urmă se deosebiă cu totul de mersul ei la ceilalți bolnavi de tifos exantematic. După o noapte foarte agitată a survenit în dimineața de 24 Februarie, cu o febră mereu crescândă, adâncă nesimțire, ochii priveau țintă într-o parte și în sus și rămăneau pe jumătate deschiși; culoarea feței deveni albăstrue, respirația foarte slabă, aveam înaintea noastră tristul tablou al unui muribund. Am pus să-l fricționeze cu apă rece ca gheața și i-am aplicat un împachetaj cu 4 sticle calde și comprese reci la cap, des schimbate. După amiază, când l-am vizitat, după ce fusese fricționat de câteva ori, el stă în împachetaj cu fața roșie aprinsă, scaldat în sudoare, cu mult mai liniștit și respirând mai adânc. Temperatura scăzu dela 40°,3 la 36, de aceea fu iarăși încălzit cu sticle fierbinți și i se dete de dăut cafea neagră, fierbinte. A doua zi de dimineață el eră foarte bine dispus, cu o temperatură de 38°,1 și la întrebarea mea cum îi mai merge, îmi răspunse: „Nu-mi lipsește nimic“. Nu avea nici măcar durere de cap. Îl socoteam salvat, dar cu toate că împachetejele și fricțiunile nu lăsau febra să se ridice mai sus la 38°,5, el tot căzu din nou în nesimțire, bolnavul începu să aiureze ziua și noaptea, voia să sară din pat și să fugă, dădea din cap, mișcă din pleoape, cu frunzia, gura, umerii, brațele, mâinile și degetele, întorcea ochii pe jumătate deschiși, tot trupul îi devine foarte sensibil la atingere, iar inima și respirația deveneau tot mai slabe. S'au încercat tot felul de excitante, dar eră în zadar; la 2 Martie surveni moartea . . .

„De atunci am acordat o atenție deosebit bețivilor și am constatat că toți aceia la cari prima examinare dovedea o formă oarecare de alcoolism cronic, aveau totdeauna în febră aceleași simptome ca și bucătarul M. Totdeauna ajungeau la acele mișcări caracteristice, cea mare agitație, cea aiurire, cea sensibilitate a corpului; pe când cei tabici și nebăutori nu aveau nici măcar durere de cap. Aceste simptome s'au repetat cu o așa exactitate la diferiții bolnavi, că pe viitor e posibil, numai după prima examinare a unui nou bolnav, să indici mersul aproximativ al boalei.

„Fără voie m'a izbit și faptul că bețivii se îmbolnăveau totdeauna mai grav de tifos exantematic, ca nebăutorii. Aceasta se arată prin ivirea exantemei. La tifosul acesta ivirea erupției nu însemnează criza boalei și începutul convalescenței, ca la pojar, ci abia începutul stadiului periculos. Cu cât erupția e mai mare, cu atâta infecția e mai puternică și boala mai grea.

„Bețivii nărăviți erau cei mai acoperiți cu pete. Cea mai puternică erupție am văzut la un alcoolic care trecuse de acum tifosul exantematic, dar în convalescență își procură în fiecare seară rachiu și coniac și făcu în sfârșit o recidivă de tifos exantematic. Timp de 6 zile nu avu febră, în ziua a șaptea căpătă cu-

frisoane, vărsături și diaree, și să îmbolnăvi de pneumonie. Febra se urcă dela 38° la 40°,6 și în ziua a 14-a tot corpul i se acoperă cu petele caracteristice. Acest caz e sigurul la care am văzut gâtul, obrazul și fruntea acoperite cu pete. Bolnavul eră pretutindeni foarte sensibil la atingere și se plângea de dureri mari de cap și la încheieturi. El deveni tot mai slab până își dete sfârșitul.

„Din 18 cazuri de tifos exantematic în lagăr, pe cari le-am căutat dela început, a murit numai unul, un birtaș, care suferea de o inflamație cronică a rinichilor, ca urmare a alcoolismului său. După câteva zile de agitație crescândă și temperatură el cupăta o alienație mintală, fu apucat de crampe puternice, pe când trunchiul și extrimitățile erau complect acoperite cu pete. El muri chiar în noaptea următoare, fără să-și fie venit în simțire. Față de așa cazuri grele eșit cu totul neputincioși; dar totdeauna e vorba aici de bețiivi mari.

„Celelalte 17 cazuri s'au însănătoșit; febra a ținut la ei în medie numai nouă zile.

„Dacă se despart băutorii de nebăutori se obține pentru cei dintâi o durată de febră de unsprezece zile, pe când nebăutori o durată a febrei de numai șapte zile.

„După toate cele expuse e evident ce rol fatal joacă alcoolul la tifosul exantematic și se explică de ce epidemie aceasta grozavă face atâtea victime în sărăci, pe foame și pe vreme de război. Unde domnește nevoia, acolo e murdărie, păduchi și — rachiu.

„O inimă slăbită de alcool nu poate rezista timp de săptămâni la febră de 40° C. Cel cumpătat însă și abstinentul, dacă e bine căutat (fără alcool), nu trebuie să se teamă de tifosul exantematic“.

Nr. 76/914—15.

Aviz.

DI Dr. Ion Damian avocat în Detta ne anunță, că s'a pierdut atestatul școlar al ficei d-sale Constanța Damian, care în anul 1914—15 a fost elevă în cl. III. civ. la școala civ. gr.-or. rom. de fete din Arad. Atestatul purtă numărul III. 14/914—15 al matriculei școlare și s'a eliberat cu datul de 2 iunie 1915 st. n. Dacă în curs de 30 zile dela acest aviz nu se va prezentă subscrisei direcțiunii atestatul elevei de cl. III. Constanța Damian, îl vom considera pierdut și vom estradă un duplicat.

Arad, 1/14 februarie 916.

**Direcțiunea școlii civ. gr.-or.
rom. de fete din Arad.**

Victor Stanciu
director.

CRONICA.

Consumatorii de cocaină. În timpul nou încep a se spori cazurile, când tribunalele engleze pedepsesc persoane, care au luat obiceiul de a vinde soldaților cocaină. Cu deosebire canadienilor le place otrava aceasta. La noi, cum se știe, cocaina se întrebuițază ca anestezic local în medicina dentară și oculară. Oamenii, cari se închină patimei de a consuma substanța aceasta, sunt de o mie de ori mai primejduiți, decât alcoolii și morfiniștii. Patria pătimășilor de cocaină este America. Așa a patra parte dintr'o sută a

cocainei, importate în lumea nouă, ajunge în mâinile medicilor; restul se poate cumpără în drogherii și în prăvălii. Jertfele cocainei spun, că după fiecare gustare se simt „ca în rai“, după care urmează în curând o decădere ca „de moarte“. Când s'a redus vânzarea opiumului în India, locul său l-a luat cocaina; astfel guvernul s'a văzut necesitat să impedece importul, deoarece oamenii cocainiști se prăpădeau în mai puțin de trei luni. Cocaina se extrage din frunzele arboreșului *coca* din America sudică.

Poșta redacției.

L. Cum se nu, trimite epitaful și cazul morții și dacă mai e ceva reminiscență istorică, căci toată slova și petricica trecutului e prețioasă.

Tuturora cari ne-au trimis material le cerem indulgență, toate vor veni la rândul lor.

Concurse.

În tenoarea încuviințării Ven. Consistor diecezan cu Nr. 270/1916 se publică concurs pentru îndeplinirea capelaniei protopresbiterale permanente din **Mariaradna** (comit. Arad), cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Capelanul va beneficia de 1/2 din venitul parohial, cu excepțiunea întregirii de stat a parohului.
2. Darea după partea sa de venit o va plăti alesul.
3. Capelanul va sta întru toate la dispozițiile parohului protopop.
3. Dela reflectanți se cere să fie cvalificați pentru parohii de cl. I; în lipsa recurenților cu aceasta cvalificațiune să admit și recurenți cvalificați pentru parohii de cl. a II-a.

Reflectanții vor avea a observa întru toate dispozițiile regulamentare în vigoare.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: **Procopiu Givulescu** protopresbiterul Radnei.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională ort. română din **Iltu** (Iltô) tractul Mariaradua, devenit vacant prin abdicarea învățătorului Petru Bincici, să publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata dela lada cultului 600 cor., dela aceasta sumă în sus salarul e asigurat dela stat cu rezoluția ministerială Nr. 77357/1911.
2. Cortel liber în edificiul școlii și grădina apartinătoare.
3. Spese de conferințe 20 cor.
4. Curatorat 20 cor.
5. Scripturistica 4 cor.
6. Prețul alor 8 stângini de lemne, din cari 3 sunt pentru școală a 22 cor. = 176 cor.
7. Dela înmormântări unde e pofit 1 cor., iar cu liturgie 2 cor.

De curățirea internă a locuinței învățătorului se va îngriji învățătorul, iar de curățirea externă și a salei de învățământ comuna bisericească.

Alesul învățător este îndatorat să conducă strana, să instrueze școlarii în cântările bisericești, să-i conducă la sfta biserică în dumineci și sărbători, să con-

ducă corul bisericesc și să facă socoșile culturale fără alta remunerațiune.

Reflectanții sunt poștiți să-și înainteze recursurile lor în termenul concursual P. O. Oficiu protopresbiteral din Mariaradna ajustate și cu declarația privitoare la serviciul militar încât este asentat și a făcut serviciul militar ori nu, apoi cu atestat de apartinență și cu documente despre eventualul serviciu de până aci, — având a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sftă biserica din loc spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

In conșlegere cu: *Procopiu Givulescu* protopresbiterul Radnei.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățătoare vacant la școala confesională gr. ort. rom. din **Săcusigiu** (tractul Viuga) se publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt următoarele:

1. Salarul prescriș de art. de lege XVI. 1913, pe care îl solvește parohia din mijloacele proprii și să va pune în curgere conf. anilor de serviciu a alesei.

2. Pentru conferințele învăț. diurne 34 cor., iară pentru scripturistică 10 cor.

3. Cvarțir corăspunzător și grădină în natură.

De curățitul salei de învățământ atât în intern cât și în extern, apoi de curățitul întregului edificiu școlar precum și de încălzitul salei de învățământ să îngrijește comuna bis. — De curățirea internă și încălzirea cvarțirului învățătoresc să va îngrijii aleasa.

Reflectantele sunt poftite a-și înainta recursurile adresate comitetului par. din Săcusigiu în termenul concursual oficiului protopopesc al tractului Viuga cu sediul în Timișoara adnexând următoarele documente originale: 1) estras de botez, din matricula bis. și de naștere din matricula civilă; 2) atestat despre pregătirea anterioară; 3) diploma de învățătoare; 4) atestat de de apartinență și 5) eventuale atestare de serviciu.

Reflectantele sunt poftite de a să prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare în biserica din Săcusigiu spre a face cunoștință cu poporul.

Dat din ședința com. par. din Săcusigiu ținută la 9/27 nov. 1915.

Comitetul parohial.

In conșlegere cu: *Ioan Oprea* adm. protopopesc.

—□—

3—3

Amăsurat ordinului Conzistorial A. 2326/915 B., pentru îndeplinirea definitivă a vacantei parohii din **O Homorogh** protopresbiteratul Tinea, comitatul Bihar, cu termen de **30 zile** dela prima publicare; pe lângă următoarea dotațiune: 1. sesiunea parohiale în estindere de 35 iugăre și 69□ pământ arător. 2. O canapiște separată. 3. Casa parohială cu apartinențele ei și grădina. 4. Bir preoțesc dela familiile cu pământ 30 litre cucuruz, dela cele fără pământ 15 litre anual. 5. Pășunatul ce revine după pământul parohial. 6. Stolele îndatinate. 7. Intregirea superioară dela stat. Dările publice le va suportă preotul, care va și catechiza fără altă remunerațiune. Parohia este de cl. I.

Reflectanții recursurile lor ajuste conform regulamentului adresate comitetului parohial le vor subșterne oficiului protopresbiteral gr. or. rom. în Méhkerék și se vor prezenta în sf. biserica din O. Homorogh în vre-o Duminică ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Nicolae Rocsin, protopresbiter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a vacantei parohii din **Husasău** (Biharhosszuaszó) protopresbiteratul Tinea, com. Bihar, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare; pe lângă următoarea dotațiune: 1. una sesiune de pământ; 2. Bir preoțesc dela ficare număr de casă 30 litre cucuruz sfărâmat, care se poate răscumpăra de cei săraci cu 2 cor.; 3. Stolele îndatinate; 4. întregire dela stat.

În lipsa casei parohiale alesul se va îngrijii de locuință, iar dările de pe pământul parohial le va suportă alesul. Parohia este de clasa primă.

Reflectanții recursurile lor ajustate conform regulamentului pentru parohii adresate comitetului parohial le vor subșterne oficiului protopresbiteral gr. or. rom. în Méhkerék și se vor prezenta în sftă biserică din Husasău în vre-o duminică ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Nicolae Rocsin, protopresbiter.

—□—

3—3

Librăria diecezană din Arad are depozit bogat în cărți și revizite bisericesti (potire, disc, ste-luță, candelă, cruci, ripizi, cădelnițe, prăznicare) prapori și ornate. Execută și reperaturi. Cereți catalog.

Căițe (căciuli) preoțesti

pentru scutirea capului la serviciul în liber pre-cum și potcapii, se pot comandă la

Librăria diec. din Arad.

Bucata, din catifea, costă 7 cor. iar din stofă 5 cor.

Potcapia, din catifea 7 cor.

La comande e a se indică măsura capului.

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	— 100 cor.
Cruci pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	— 50 cor.
Litier argint chița	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnăvi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	
Evangelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea	100— 130 cor.
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și neslușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.